

СЕКЦІЯ 1. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ КРАЇНИ

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І СИСТЕМА ОСВІТИ

*Т.О. Журавльова, к.е.н., професор,
Н.В. Захарченко, к.е.н., старший викладач,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

Інноваційна діяльність як цілеспрямований процес створення і впровадження нововведень є основою розвитку будь-якої виробничої системи. Але організація інноваційної діяльності підпорядкована культурним, етнічним, політичним та іншим особливостям кожної окремо взятої країни. Звичайно, в епоху глобалізації ці відмінності помітні все менше, але вони не зникають до кінця.

Одночасно, при наростаючих темпах глобалізації найважливішим конкурентним чинником є швидкість реалізації інновацій. Найчастіше фірмам, що здійснюють інноваційну діяльність, досить важко самотійно потурбуватися про швидке впровадження своїх розробок. За кордоном, переважно за підтримки держави, розвивається система інкубаторів, технопарків, технополісів, які допомагають малим підприємствам реалізувати свій потенціал на ринку. У США серед великих форм інфраструктури найбільш відома Силіконова Долина, в Європі – Софія-Антиполіс. В Україні, звичайно, теж розвивається інфраструктура підтримки діяльності малих інноваційних підприємств. У регіонах України діють близько 10 технологічних парків, а також декілька інноваційно-технологічних центрів, у складі яких працюють малі фірми; що займаються розробкою і випуском конкурентоздатної, наукомісткої продукції, формується мережа інжинірингових і консалтингових фірм.

В даний час поява та поширення нових знань знаходиться в основному в зоні відповідальності державного сектора, а не стихійних ринкових сил. Сьогодні державна політика повинна сприяти активізації інноваційних процесів на всіх рівнях суспільного господарства. В обов'язки держави входить створення необхідних умов і стимулів для швидкої реалізації науково-технічних досягнень в промисловості та сільському господарстві, забезпечення конкурентоспроможності виробленої продукції на внутрішніх і зовнішніх ринках. Уряд зарубіжних країн активно бере участь в інноваційній діяльності,

підтримуючи інноваторів. У США велика частина НДДКР фінансується і здійснюється зусиллями приватного сектора промисловості. Але паралельно діє система трансферту результатів НДДКР, виконаних в університетах. На сьогоднішній момент в Україні можна констатувати успішність введення передпрофільної підготовки не тільки в експериментальних закладах, а й у масовій практиці. Цей факт пояснюється тим, що були виконані основні умови: цілі та цінності; технічна і технологічна розробленість; підготовленість кадрів; спрямованість на вирішення конкретних проблем і, нарешті, підтримка на регіональному та муніципальному рівнях, що й сприяло ефективності запровадження інновацій. На основі аналізу сучасного стану інноваційних систем освіти в Україні та за кордоном, виділено такі загальноосвітні проблеми освіти:

1. Інформаційний бум – різке збільшення обсягу і швидкості обігу інформації в сучасному суспільстві сприяли: науково-технічна революція, що перетворила науку на продуктивну силу суспільства, яка створює інформацію про світ, і поставила отримання і поширення наукової і технічної інформації на промислову основу; нові технології в поліграфії, які зробили можливими мільйонні тиражі щоденних газет і періодичної преси, а також радіо, багатоканальне телебачення, інформаційні комп'ютерні мережі – так звані ЗМІ, які формують щоденну інформаційну картину світу. Але головною причиною інформаційного буму слід визнати масову освіту, що поставляє грамотних людей – виробників і споживачів як наукової, так і масової суспільної інформації. Безпосередньою проблемою, яку породив інформаційний бум, стала необхідність перегляду змісту освіти. Постійно збільшується потік наукової інформації і зміни в наукових уявленнях, які з ним пов'язані, зажадали перегляду змісту багатьох «класичних» підручників. Компактний і зрозумілий виклад усталених знань, які передбачає підручник, стало скрутним зважаючи на постійно прискорювані зміни та оновлення складу науково-технічних і соціально-гуманітарних знань. Крім того, потрібно введення нових навчальних предметів і виникла необхідність збільшення термінів навчання.

2. Інформатизація суспільства в результаті розвитку засобів масової інформації, світових інформаційних мереж і комп'ютерних засобів навчання стала наслідком інформаційного буму, і засобом його приборкання, і каталізатором його подальшого зростання. Інформатизація суспільства призвела до різкого збільшення масових джерел інформації, які не завжди виявляються узгодженими в своїх повідомленнях і просто прагнуть спростувати повідомлення або їх інтерпретацію, сформовану раніше. Інформатизація поставила перед освітою проблему узгодженості знань,

отриманих в школі, зі знаннями, уявленнями, думками, нормами і цінностями не тільки вулиці, як це було раніше, але й більш серйозного і поінформованого суперника – засобів масової інформації.

Особливість нинішнього стану освіти визначається тим, що різні форми освітнього спілкування не тільки доповнюють один одного, скільки протистоять і суперечать один одному в тій мірі, в якій, наприклад, засоби масової інформації критикують систему освіти і знання, що викладаються, а система освіти бачить у позашкільній освіті джерело, що руйнує цінності, культивовані школою.

3. Поява функціональної неграмотності, тобто нездатності працівника або громадянина ефективно виконувати свої професійні чи соціальні функції, незважаючи на отриману освіту, стало наслідком не тільки інформаційного буму та інформатизації, а й різко збільшеної соціальної динаміки – розвитку і зміни технологій у промисловості, структурних змін у розвитку економіки, міграції населення, змін соціально-культурного контексту. У результаті відбувається швидке старіння набутих професійних і загальнокультурних знань, втрачені ними актуальності. Випускник навчального закладу виявляється невідповідним до вимог, які пред'являють йому роботодавець і соціальне оточення. Виникає необхідність перенавчання у процесі трудової і соціальної діяльності. Функціональна неграмотність загострила проблему якості освіти і ускладнила її рішення. Недостатньо привести у відповідність професійну підготовку і вимоги замовника (учня, роботодавця, суспільства, держави). Необхідно привести у відповідність темпи змін того й іншого, інакше неминучі не тільки запізнювання, але і забігання вперед або навіть відрив. Всі перераховані вище процеси сприяли появі та розвитку ідеї масової безперервної освіти як способу подолання виниклих соціальних та освітніх проблем.

Одночасно, безперервна освіта, виступивши способом вирішення накопичених проблем, породила масу нових проблем, зокрема, зробила необхідним переосмислення багатьох фундаментальних педагогічних уявлень. Безперервна освіта чітко виявила незвідність освіти до навчання, оскільки безперервна освіта не могла здійснюватися за допомогою безперервного навчання.

По вище згаданих причин, зміни що відбуваються все більше усвідомлювалися як радикальні, що зачіпають основи педагогічних уявлень і соціального статусу освіти в сучасному світі. У той час як в Україні загальне визнання отримала необхідність зміни педагогічної парадигми, формування якої пов'язувалося з пошуками педагогіки, що відповідає новим соціально-економічним умовам. Одним з її виразів стала інноваційна освіта. Насправді

необхідно вести мову про зміну освітньої парадигми, похідною від якої може стати нова педагогічна парадигма. Тому поєднання інноваційно орієнтованої освіти з безперервною освітою має стати основою розвитку освіти України в умовах глобалізації.

Література

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>>
2. Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності : Закон України : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>>
3. Инновационная экономика / Под ред. А.А. Дынкина, Н.И. Ивановой. – М.: Наука, 2004. – 352 с.
4. Захарченко В.И. Инновационное развитие в Украине: наука, технология, практика : [монография] / В.И. Захарченко, Н.Н. Меркулов, Л.В. Ширяева. – Одесса: «Печатный дом», «Фаворит», 2011. – 598 с.

ІННОВАЦІЙНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ В УКРАЇНІ

*С.І. Рассадникова, к.е.н., доцент, старший науковий співробітник,
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ*

Проблема удосконалення системи управління природокористуванням є особливо актуальною в умовах сучасних викликів, екологічної кризи, підвищення навантаження господарської діяльності на навколишнє середовище та дії євро інтеграційних процесів, обмеженості інвестиційних ресурсів і фінансових можливостей бюджетів, відсутності припливу іноземного і вітчизняного капіталу в економічну, соціальну і екологічну інфраструктуру. Однією з найголовніших причин зростання масштабів екодеструктивного впливу економіки на навколишнє середовище є недостатня узгодженість дій державних і місцевих органів влади в галузі природокористування.

Проблеми організації та управління природокористуванням продовжують поглиблюватися в умовах економічної кризи і вимагають проведення реформ державного управління, які полягають у забезпеченні підвищенні результативності та оптимізації системи державного управління природними ресурсами з дотриманням принципів сталого розвитку системи.

Недосконалість системи управління природокористуванням знаходить прояв у наступному: не впроваджено якісні методи ризик-менеджменту,